

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Fővárosi Törvényszék útján
elektronikus úton

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/ 0 1 3 7 6 - 0 / 2022
Érkezett:	2022 JÚN 10.
Példány:	1
Melléklet:	6 db
Kezelőiroda:	<i>du</i>

Oldal 1 / 10

TISZTELT ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG!

[REDACTED] indítványozó
(„Indítványozó”) csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője útján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjeszti elő:

KÉRELEM

1. Indítványozó kéri a T. Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Kúria Gfv.VI.30.216/2021/12. számon meghozott közbenső ítélete („**Közbenső Ítélet**”) Alaptörvénybe ütközését, és az ítéletet semmisítse meg.

KÉRELEM ELŐTERJESZTHETŐSÉGE

Jogalap

2. Indítványozó kérelme az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény („**Abtv.**”) 27.§ (1) bekezdésén alapul.

Közvetlen érintettség

3. Indítványozó előadja, hogy alperesként részt vett Kúria előtt Kúria Gfv.VI.30.216/2021. számon folyamatban volt felülvizsgálati eljárásban, a közbenső ítélet az Indítványozó és a per felperesei által kötött kölcsönszerződés érvénytelenségét állapította meg.

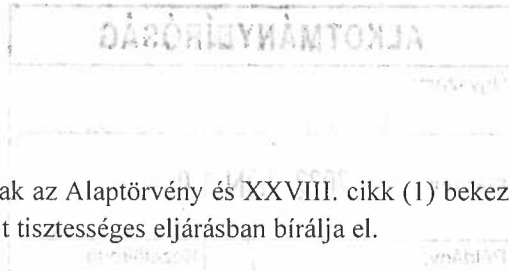
Befejező határozat

4. A Közbenső Ítélet a felülvizsgálati eljárást lezárta, a rendelkező rész szerinti jogkérdésben befejező határozatnak minősül, amelyet a későbbiekben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 213.§ (3) bekezdése és 229.§ (1) bekezdése alapján vitássá tenni nem lehet, így azzal szemben alkotmányjogi panasz terjeszthető elő (ezzel egyezően **3024/2022. (I. 13.) AB végzés, 3027/2018. (II. 6.) AB határozat**).

Jogorvoslat kimerítése

5. Indítványozónak a Közbenső Ítélettel szemben rendesbírósági jogorvoslat nem áll rendelkezésre, annak rendelkező része szerint azzal szemben felülvizsgálatnak nincs helye.

Bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség

6. Indítványozónak az Alaptörvény és XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján joga van ahhoz, hogy a bíróság a jogait tisztességes eljárásban bírálja el.
7. Az Abtv. 29.§-ban foglaltakra tekintettel Indítványozó előadja, hogy a felhívott alaptörvény-ellenesség a Közbenső Ítélet meghozatalát döntően befolyásolta, ugyanis a Közbenső Ítélet teljes egészében olyan érvelésen alapul, amely -az alább kifejtendők szerint- visszamenőleges hatályú jogalkalmazást valósít meg, illetve annak önkényessége miatt is alaptörvény-ellenes.

Határidő

8. Indítványozó a Közbenső Ítéletet 2022. április 26. napján vette kézhez.

Res iudicata

9. A Közbenső Ítélet Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság korábban nem döntött.

ALAPTÖRVÉNY ÉRINTETT RENDELKEZÉSEI

10. B) cikk (1) bekezdés: Magyarország független, demokratikus jogállam.
11. C) cikk (1) bekezdés: A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.
12. I. cikk (3) bekezdés: Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.
13. 25. cikk (1) bekezdés: A bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el. A legfőbb bírósági szerv a Kúria.
14. 28. cikk: A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.
15. XXVIII. cikk (1) bekezdés: Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.
16. Indítványozó itt utal arra, hogy megsértett alapjogként kizárólag az Alaptörvény b) cikk (1) bekezdéséből levezethető jogbiztonsághoz való jogra, és XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogra hivatkozik, a további alaptörvényi hivatkozások annak alátámasztására szolgálnak, hogy Indítványozó felhívott alapjogainak a Közbenső Ítélet alapján történő korlátozása miatt minősül alaptörvény-ellenesnek.

ÉRINTETT JOGSZABÁLYOK

17. A Kúria a következő jogszabályokat alkalmazta alaptörvény-ellenesen:
18. A polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény („rPtk.”) 209/B.§: *„Tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződés kikötése, ha a jóhiszeműség követelményének megsértésével a feleknek a szerződésből eredő jogosultságait és kötelezettségeit egyoldalúan és indokolatlanul az egyik fél hátrányára állapítja meg.”* (hatályos: 2006. február 3.)
19. A rPtk. 209.§ (5) bekezdés: *„A tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a szolgáltatást és ellenszolgáltatást meghatározó szerződési kikötésre, ha annak szövegezése egyértelmű és mindkét fél számára érthető.*
20. A rPtk. 209.§ (4) bekezdés *„Az általános szerződési feltétel és a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető.”* (hatályos: 2008. március 22. és 2014. március 14. napja közt)
21. A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény („Jat.”) 2.§ (2) bekezdés: *„Jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.”*

ÉRDEMI INDOKOLÁS

Jogbiztonság

22. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény B. cikk 1) bekezdése szerinti jogállamisági klauzula, és az abból levezethető jogbiztonság követelménye főszabály szerint nem keletkeztet alapjogot, annak sérelme nem alapoz meg alkotmányjogi panaszt. Ugyancsak következetes azonban a gyakorlat abban a tekintetben, hogy egyes nevesített kivételek esetében az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének alapjogi relevanciája van, abból alapjogsérelem levezethető, ezen kivételek egyike a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalma (*„Mindemellett az Alkotmánybíróság érdemben vizsgálja meg azokat az alkotmányjogi panaszokat, amelyekben nem közvetlenül valamely Alkotmányban biztosított jogra hivatkoznak, de az indítványban foglaltak közvetlenül érintik valamely alkotmányos jogot, így például a visszaható hatály tilalmával vagy a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges „kellő idő” hiányával összefüggő indítványokat.”* (1140/D/2006. AB végzés), *„(...) Az Alkotmánybíróság az új Abtv. hatályba lépése után is fenntartotta azt a korábban kialakított gyakorlatát, mely szerint a jogbiztonság nem alapjog, annak sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben lehet alapítani, mégpedig a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén”* (3322/2012. (XI. 12.) AB végzés [10])).
23. A visszamenőleges hatályú jogalkalmazás a visszamenőleges hatályú jogalkotással azonos elbírálás alá esik (*„Az Alkotmánybíróság már azt is rögzítette, hogy „a hátrányt okozó visszaható hatály tilalma elsősorban a normaalkotással szemben megfogalmazott elvárás [...]”*

Az Alkotmánybíróság megállapította azonban azt is, hogy alaptörvény-ellenesség nemcsak a jogalkotással, hanem a visszaható hatályú szabályalkalmazással összefüggésben is felvethető, ha a jogviszony vagy a jogvita létrejöttékor még nem létező – vagy nem hatályos – előírás alapján bírálnak el egy ügyet {3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [16]; 3314/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [32]}. {Lásd: 3154/2019. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [25]; idézi: 3221/2019. (X. 11.) AB határozat, Indokolás [20]} Az Alkotmánybíróság következetesen érvényesíti gyakorlatában a visszaható hatály tilalmát a jogalkalmazással szemben is. Több bírói döntés megsemmisítésének is ez volt az alapja (lásd legutóbb például: 3236/2020. (VII. 1.) AB határozat, Indokolás, [22]–[29]; 3236/2020. (VII. 1.) AB határozat, - Indokolás [24]–[29]}”) (3069/2021. (II. 24.) AB határozat [44]) („A fentieket összegezve az Alkotmánybíróság arra az álláspontra jutott, hogy az eljáró bíróságok az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe ütköző módon visszamenőleges hatályt tulajdonítottak az eljárásuk során alkalmazott jogszabályoknak, figyelmen kívül hagyva az Alaptörvény 28. cikkében a bíróságokra vonatkozóan megfogalmazott azon kötelezettséget, miszerint a jogalkalmazás során a jogszabályok szövege elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezendő.” (3043/2021. (II. 19.) AB határozat [49]).

24. A rPtk. fent hivatkozott, a Polgári Törvénykönyv és a Polgári Törvénykönyv hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1960. évi 11. törvényerejű rendelet, valamint ezzel összefüggésben más törvények egyes rendelkezéseinek módosításáról szóló 2009. évi XXXI. törvény („Mód tv.”) 1.§ (2) bekezdésével beiktatott 209.§ (5) bekezdése a Mód. tv. 3.§ alapján 2009. július 1-jén lépett hatályba azzal, hogy az abban foglalt rendelkezéseket az azok hatálybalépését követően kötött szerződések esetén kell alkalmazni.
25. A Kúria által elbírált szerződés kelte 2006. február 3.
26. A Közbenső Ítélet indokolásának [38] pontja szerint „(...) A 2/2014 PJE határozatban írtak értelmében, ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen.”
27. A 2/2014 PJE határozat 2014. június 16. napján került kihirdetésre, annak tartalmából az következik, hogy a Mód tv. szerint módosított rPtk. rendelkezései alapján. A jogegységi határozat, mint az Alaptörvény 25. cikk 839 bekezdése szerinti, joggyakorlatot egységesítő jogi eszköz indokolása elengedhetetlenül tartalmaz egy jogértelmezést, amely a határozat rendelkező részét alátámasztja, és amely szükségszerűen a jogszabályok valamely időállapotán alapul. Értelemszerű ugyanakkor, hogy a jogszabályhoz hasonlóan a jogszabályt értelmező jogegységi határozatnak sem lehet visszaható hatálya, nem lehet kötelező a jogegységi határozat arra a bíróságra, amelyik az eltérő időállapot miatt eltérő tartalmú jogszabályt alkalmaz. A 2/2014 PJE határozatból sem tűnik ki olyan szándék, amely szerint az a rPtk. olyan időállapotaira is irányadónak tekintendő, amelyek szerint az eltérő tartalmú szabályokat tartalmazott. Az eltérő tartalmú jogszabályból ugyanis nem feltétlenül ugyanaz a következtetés adódik, mint amelyet a jogegységi határozat tartalmaz. A jogszabályi változásokra tekintettel a Kúria is időről időre

felülvizsgálja jogegységi határozatait, egyeseket hatályon kívül helyez, másokat irányadóként fenntart (pl. 1/2014 PJE).

28. Indítványozót jelentős hátrány érte abból az okból, hogy a Kúria nem az elbírált szerződés megkötésekor hatályos rPtk. 209/B.§, hanem a később hatályba lépett rPtk. 209.§ (5) bekezdését vette alapul annak a kérdésnek az elbírálásakor, hogy a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó kikötése tisztességtelen-e. A rPtk. 209/B.§ szerinti körülmények nem kerültek feltárássra, azzal kapcsolatban bizonyítás a perben nem folyt, azokról megalapozott döntés nem volt hozható.
29. A Kúria a Közbenső Ítélet [39] pontjában *obiter dictum* kitért a rPtk. 209/B.§ szerinti körülményekre, az azokkal kapcsolatos állásfoglalása azonban az alábbi kifejtendők szerint, mind formailag, mind tartalmilag jogszabálysértő. Indítványozó ehelyütt csak arra szorítkozik, hogy elsődlegesen maga a Kúria sem az ott írtakra alapította a döntését.
30. A Közbenső Ítélet indokolásának lényege, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás hiánya, mint ténybeli körülmény jogkövetkezménye nem a szerződéskötéskor hatályos rPtk. 209.§ (5) bekezdése szerint az érintett kikötés tisztességtelenségének érdemi vizsgálatának megnyílása eredményezi, hanem a rPtk. Mód tv. szerinti 209.§ (5) bekezdése szerint önmagában a kikötés tisztességtelenségére vezet. Az ilyen megítélés Indítványozó jogait az irányadó jogszabályokhoz képest hátrányosan, a Jat. 2.§ (2) bekezdésének, és az Alaptörvény B) cikk 2) bekezdésének sérelmével korlátozta.

Tisztességes eljáráshoz való jog

31. A **6/1998. (III. 11.) AB határozat** úgy foglalta össze a tisztességes eljáráshoz való jog lényegét, hogy az *„olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes”* Indokolás II. 5. pont). A **14/2004. (V. 7.) AB határozat** szerint *„(...) A tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye.”* (Indokolás III. B. 3.1).
32. A **7/2013 (III.1) AB határozat** szerint: *„A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossggal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.* [Indokolás [34] pont].
33. Indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét abban állapítja meg, hogy a Kúria a Közbenső Ítélet meghozatala szempontjából lényeges kérdést (a hiányzó árfolyamkockázati tájékoztató jogkövetkezménye) nem a jogszabályok, hanem a 2/2014 PJE alapján bírálta el.

34. A jogegységi határozat, noha kötelező erejű, önmagában nem jogszabály, hanem az alkalmazandó jogszabályok több lehetséges értelmezése közül egyet kijelölő jogi eszköz. A jogegységi határozat nem eredményezhet olyan értelmezést, amely az érintett jogszabályból nem vezethető le. Ebből következően önmagában nem szolgálhat egy ítélet, vagy annak egy részének jogi indokául, hanem minden esetben az alkalmazandó jogszabályokkal együtt, azok bírói értelmezésének alátámasztására. („*A jogegységi határozat – a bíróságokra nézve általánosan kötelező erejéből fakadó normatív jellege ellenére is –, bírói döntés. A bírói döntés előtt azonban – ahogyan forrásából, a bírói hatalomból eredően következik – korlát áll. Ez pedig nem más, mint az, a – történeti alkotmányunk vívmányának is tekinthető – töretlen jogértelmezési axióma, amely a bírói döntést a törvény alá rendeli, és amely felfogás a több mint 1000 éves alkotmánytörténetünkben – a diktatúrák időszakait leszámítva – töretlenül érvényesült. Erre utal például a bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. törvénycikk is, amely szerint a törvények érvényét a bíró nem vonhatja kétségbe.*” (19/2017. (VII. 18.) AB határozat [27]), „*A jogértelmezésre – akár az adott jogvitához kötődően, akár, mint jelen esetben a tartós jogalkalmazási gyakorlat egységének biztosítására irányulóan – csak a jogi szabályozás keretei között kerülhet sor. A bírói hatalom tehát alapvetően és közvetlenül nem veheti át a jogalkotás funkcióját egyik – a hatalommegosztás rendjében erre feljogosított – szervtől sem.*” (19/2017. (VII. 18.) AB határozat [29]).
35. A Közbenső Ítélet felsorolja ugyan az alkalmazott jogszabályokat (rPtk. 209.§ (1) bekezdés, 209/B.§ (1), (3) és (5) bekezdés), ám azok egyikéből sem vezethető le az a következtetés, amelyet a 2/2014 PJE határozat tartalmaz, és amelyet a Kúria a Közbenső Ítélet meghozatala során alkalmazott. Ilyen tartalma csak a későbbi hatálybalépés miatt nem alkalmazandó rPtk. 209.§ (4) bekezdésének van, ám ezt a Kúria -látszólag- nem is alkalmazta.
36. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályok téves alkalmazása önmagában nem feltétlenül jelent alaptörvény-ellenességet, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz eljárásban nem tölthet be a rendes bírósági hierarchiában a Kúria felett álló „szuperbírósági” szerepet. („*Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének megfelelően az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {lásd: 3170/2014. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {lásd: 3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.*” (3197/2022. (IV. 29.) AB határozat)).
37. A rendes bírósági eljárásban a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme akkor állapítható meg, ha bírói jogértelmezés önkényessé válik, így különösen az Alaptörvény 28. cikkében foglalat kötelezettség megsértése folytán („*A továbbiakban az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a*

Kúria tiltott népszavazási tárgykörre vonatkozó értelmezést tartalmazó döntése előidézett-e alapjogsérelmet. E körben először rögzítette, hogy [a]z Alaptörvény 28. cikke és XXVIII. cikk (1) bekezdése természetes fogalmi egységet alkotnak. A jogértelmezés Alaptörvényben rögzített elveinek betartása minden kétséget kizáróan részét képezi a tisztességes bírósági eljárásban megvalósuló jogértelmezéssel szemben állított minimális alkotmányos követelményeknek” {23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [26], megerősítve: 33/2021. (XII. 22.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.), Indokolás [29]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az önkényes bírói jogértelmezés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére vezethet. Az Alkotmánybíróság a jogalkalmazói önkény fennállásából fakadóan azonban csak kivételesen, szigorú feltételek fennállása esetén állapítja meg a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét. Amennyiben a bíróság az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési szabályok figyelmen kívül hagyásával jár el, a jogértelmezési hiba contra constitutionem önkényessé válik. {Abh2., Indokolás [30]}. Az Alaptörvény 28. cikke a bíróságokra nézve expressis verbis rögzíti az Alaptörvénnyel összhangban lévő, alkotmánykonform értelmezés kötelezettségét. „Az Alaptörvény 28. cikke az alkotmánykonform értelmezés követelményeit a jogszabályok bíróság általi alkalmazása körében határozza meg, mivel azonban a népszavazás a közvetlen hatalomgyakorlás megnyilvánulásaként – főszabályként – jogalkotásra irányul, a Kúria a népszavazási kérdés hitelesítésekor sem tekinthet el ezen alaptörvényi rendelkezés érvényre juttatásától.” (Abh2., Indokolás [31]) (IV/210/2022. sz. ügyben hozott, még közzé nem tett határozat [23]).”

38. Indítványozó álláspontja szerint az a bírói jogértelmezés, amely nem alapul jogszabályon, definíció szerint csak önkényes lehet. Ezt támasztja alá a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 3.§, amely szerint „A bírák és az ülnökök függetlenek, a jogszabályok alapján meggyőződésüknek megfelelően döntenek, az ítélezési tevékenységükkel összefüggésben nem befolyásolhatók és nem utasíthatók.” Ha ugyanis a bíróság nem alapozza az ítéletét jogszabályra, akkor kizárólag saját meggyőződése alapján dönt, ami egyet jelent a bírói önkénnyel.
39. A Közbenső Ítélet [39] pontjában foglaltak látszólag önmagukban is indokolják a döntést, mégpedig a rPtk. 209/B.§ (1) bekezdése szerinti szempontok alapján. Az ott felhozott érv azonban olyan kérdések vizsgálatára vonatozik, amelyeket az korábban eljárt bíróságok nem bíráltak el, így a Kúria a [39] pontban saját gyakorlata szerint is túlterjeszkedett a felülvizsgálati eljárás keretein („A Kúria rögzíti továbbá, hogy a felülvizsgálatnak nem lehetett tárgya a felperes által csak a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott lehetetlenülése a haszonbérleti szerződésnek, szerződésszegés egyéb eseteként szabályozott teljesítés lehetetlenné válása [Ptk. 6:179. §]. A felperes e hivatkozását még a fellebbezésben sem terjesztette elő, így arról kérelem hiányában a másodfokú bíróság nem foglalt állást. Ebből következően azzal kapcsolatban jogszabálysértést sem követhetett el, terhére sem téves jogi álláspont, sem mulasztás nem róható [BH2017. 232. II., EBH2002. 653. II.]” (Kúria Pfv.VI.20.206/2020/7). Indítványozó itt hivatkozik arra, hogy a Kúria eljárását megalapozó felülvizsgálati kérelmében maga is csak a felülvizsgálni kért jogerős ítélet hatályon kívül helyezése érdekében adta elő azokat a körülményeket, amelyeket a másodfokú bíróság vizsgálni elmulasztott, és amely jogsérelmet a Kúria a [39] pontban foglalt indokokkal kívánta orvosolni.

40. Indítványozó álláspontja szerint önmagában is megalapozatlan az az érv, hogy az Indítványozó (mint alperes) által hivatkozott szempontok csak akkor valósulnak meg, ha a fogyasztó az árfolyamkockázattal kapcsolatban tájékoztatást kapott. Ezzel szemben egyértelmű, hogy a felhozott érvek (a devizakölcsönök kamatai a forintkölcsönnél alacsonyabbak voltak, az árfolyamváltozás a fogyasztó számára előnyös is lehet, a kölcsön futamidejének végéig nem egyértelmű, hogy szenved-e tényleges hátrányt valamelyik fél, stb.) objektívek, a devizakölcsön konstrukciójából fakadnak, és minden esetben valóságok, a fogyasztó szerződéskötés kori tudattartalmától mindenben függetlenül.
41. A Kúria vonatkozó indokolása mindössze egy mondat, az nem felel meg az indokolás jogintézménye által betöltendő, és Indítványozó álláspontja szerinti a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogot közvetlenül érintő követelménynek, amely szerint az indoklásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a bírói hatalom gyakorlását, annak Alaptörvénynek és jogszabályoknak való megfelelését ellenőrizhetővé tegye. *(„Az indokolt bírói döntéshez fűződő jog ebből következően az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik. Az alkotmányos előírás ugyanakkor kizárólag az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot a döntésének alapjául szolgáló indokok bemutatására. Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárási jogszabályokkal. Az Alaptörvény 28. cikk első mondata úgy rendelkezik, hogy “[a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik.” Az Alaptörvény 28. cikke tehát a bíróságokkal szemben azt a követelményt fogalmazza meg, hogy ítélezésük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék és alkalmazzák. Figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. Az Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. [34] Ehhez képest az Alkotmánybíróság által vizsgált, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói*

döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” (7/2013. (III. 1.) AB határozat [33]).

42. Indítványozó hangsúlyozza, hogy a tisztességes eljárás követelményének megvalósulását az eljárás egészének vizsgálatával lehet megállapítani, így a Kúria téves mérlegelését sem önmagában, hanem az egyéb, korábban hivatkozott alaptörvény-ellenes mozzanatok kontextusában kell vizsgálni.

EGYÉB NYILATKOZATOK

43. Indítványozó a felhívott, de az Alaptörvény hatálybalépése előtt keletkezett AB határozatok körében az Alaptörvény „Záró és vegyes rendelkezések” 5. pontjára tekintettel hivatkozik a **13/2013. (VI. 17.) AB határozat**¹ indokolására.
44. Indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá.
45. Indítványozó kérte a bíróságtól a Közbenső Ítélettel érintett per tárgyalásának felfüggesztését a követelés összegére (mennyiségére) vonatkozó részben.
46. Indítványozó csatolja jogi képviselőjének a jelen eljárásra vonatkozó meghatalmazását.
47. Indítványozó a jelen indítványt az Abtv. 53.§ (2) bekezdése alapján a Fővárosi Törvényszéknél terjeszti elő az Alkotmánybíróság 1001/2013. (II. 27.) AB T.Ü. határozat 71.§ (4a) bekezdése alapján elektronikus úton.

Budapest, 2022. május 31.

Tisztelettel:

Indítványozó

képviseli:

dr. Pulay Gábor

¹ „[29] Az Alkotmánybíróság bár a döntéseiben felhasználta a korábbi határozataiban tett okfejtéseket és megállapításokat, a döntéseinek jogalapja mindig a hatályos alkotmány adott rendelkezése volt.

[30] Az Alaptörvény hatálybalépését követően az Alkotmánybíróság a korábbi alkotmányon alapuló határozatai tekintetében kimondta, hogy az újabb ügyekben felhasználhatja az Alaptörvény hatálybalépése előtt hozott határozataiban szereplő érveket, ha „az Alaptörvény konkrét - az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú - rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges.” {22/2012. (V. 11.) AB határozat, Indokolás [40]}. A korábbi Alkotmányon alapuló határozatokban kifejtett elvi jellegű megállapítások felhasználása tehát megkívánta az előző Alkotmány és az Alaptörvény megfelelő szabályainak tartalmi összevetését és mérlegelését az Alaptörvény értelmezési szabályaira is tekintettel.

[31] Az Alaptörvény negyedik módosítása következtében - a Záró és vegyes rendelkezések 5. pontja alapján - azonban az Alkotmánybíróságnak ezen összevetés eredményeképpen az Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott határozataiban foglalt érvek felhasználását kellő részletességgel indokolni kell. A korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek figyelmen kívül hagyása ugyanakkor az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén is lehetségessé vált, a szabályozás változása a felvetett alkotmányjogi probléma újraértékelését hordozhatja.”

